

Editorial

Charas lecturas e chars lecturs

La fin da quest onn vegn terminada l'introducziun da GRiforma en tut l'administraziun. Ils 6 d'october 2009 ha la regenza prendi enconuschientscha dal rapport final e schlià l'organisaziun dal project per la fin da l'onn 2009. L'ultim newsletter da GRiforma resumescha ils resultats ils pli impurtants dal rapport final.

Partenza dal project e fasas da pilot I e II

Suenter emprims scleriments l'onn 1996 e suenter lavurs preparatoricas durant ils dus onns suandants ha ina selecziun da tschintg posts da servetsch cumenzà il 1. da schaner 1999 cun il manaschi da pilot da GRiforma. Il cussegl grond ha prolungà l'onn 2003 la fasa da pilot per trais ulteriurs onns ed ha decidì l'october 2006 d'introducì GRiforma en tut l'administraziun chantunala.

L'introducziun ha observà il termin ed ils custs

Sco previs ha l'introducziun da GRiforma en tut l'administraziun pudì vegnir realisada en trais etappas. Entaifer il termin fixà midan – cun il preventiv 2010 – ils ultims posts da servetsch da l'administraziun chantunala a quest nov sistem da gestiun. Il custs previs tenor la planisaziun da l'onn 2006 han pudì vegnir observads resp. sutpassads. D'ina vart è vegnidas resguardadas expensas che han engrevgià directamain las finanzas dal chantun, sco p.ex. expensas per la direcziun dal project e per servetschs da terzas personas, per la furmaziun supplementara e per la scolaziun da gremis sco er da collavuraturas e da collavuratur, ils credits globals per stgaffir plazzas tar l'administraziun da finanzas e tar la controlla da finanzas, ma er las expensas per acquistar e per introducì la software per registrar il temp da lavur e las prestaziuns. Da l'autra vart è vegnids resguardads custs calculatorics, en spezial atgnas prestaziuns dals posts da servetsch.

Instruments directivs da la nova gestiun publica per l'administraziun

Il chantun Grischun dispona oz d'instruments directivs generals ch'èn accordads bain in cun l'auto. Betg tut quests instruments n'èn il resultat da GRiforma. Tschertins existivan gia avant il project da pilot. Quels vegnan mantegnids e sviluppads

vinavant, per part cun e per part senza midar lur concepziun. Tras las finamiras e tras las directivas politicas surordinadas fixescha il cussegl grond ils princips ils pli impurtants per l'agir statal e definescha uschia las direcziuns principalas che vegnan messas sco basa per il program da la regenza e per il plan da finanzas. Sin fundament da quai fixescha la regenza – cun il program da la regenza e cun il plan da finanzas – ils puncts centralis politics ils pli impurtants per la perioda da planisaziun vegninta da 4 onns, resguardond las valurs directivas da la politica da finanzas ch'èn vegnidas concludidas dal cussegl grond. Per mintga finamira e directiva politica definescha la regenza sias intenziuns strategicas e fixescha puncts centralis da svilup cun mesiras concretas e cun las finanzas necessarias. En il program legislativ vegnan menziunadas las revisiuns las pli impurtantas da las basas legalas, previsas per la proxima perioda da planisaziun. La constituziun chantunala oblighescha las autoritads politicas da controllar periodicamain, sche las incumbensas dal stadi èn necessarias, effectivas e finanziablas. Quai è previs en in ritmus da 4 onns avant mintga perioda da planisaziun, l'emprima giada per la perioda 2013-2016. Medemamain mintga quatter onns concluda il cussegl grond la structura da las gruppas da products e definescha l'effect giavischà per mintga singula gruppa da products. Qua tras definescha el – ultra da las basas giuridicas – pli detagliadamain la direcziun da las prestaziuns da l'administraziun. Sa basond sin il program da la regenza e sin il plan da finanzas vegn elavurà il plan d'incumbensas e da finanzas integrà (PIFI). En il senn d'ina vista complessiva collia el – sin basa da las gruppas da products – las incumbensas e las finanzas e vegn repassà annualmain sco planisaziun successiva. La suveranità concernent il preventiv è chausa dal cussegl grond. Da nov cumpiglia quella er la calculaziun dals custs e da las prestaziuns. Sco premissa per manar

ina tala calculaziun è vegnì introducì in sistem per registrar il temp da lavur e las prestaziuns. Resguardond sias prescripziuns davart ils resultats, fixescha il cussegl grond in preventiv global per mintga gruppa da products. Plinavant approvescha il cussegl grond il quint dal chantun cun il rapport da gestiun. Quel remplazza il rapport dal chantun d'enfin ussa.

Puncts averts ils pli impurtants

A la fin dal project èn anc averts intgins puncts, p.ex. la gestiun futura dals custs da personal. Ina gruppa da lavur interna elavurescha in quest regard in concept sin basa dal model dal chantun Lucerna, cun la finamira da conceder als posts da servetsch in spazi liber e da tegnair las expensas totalas en il rom da las valurs directivas da la politica da finanzas. Anc ina giada reprimada vegn la dumonda da la transferibilitad da preventivs. Questa examinaziun ha lieu en il rom da l'introducziun dal model armonisà da contabilitad 2 (MAC 2). Betg anc terminada dal tuttafatg è l'introducziun da la registraziun dal temp da lavur e da las prestaziuns (RETEP). Tenor il plan vegnan ils ultims posts da servetsch ad introducì la RETEP en il decurs da l'onn 2010.

Terminaziun dal project e perspectiva

La regenza ha schlià formalmain la direcziun dal project e la giunta directiva per la fin da l'onn 2009. Il num GRiforma na vegn betg pli utilisà suenter la fin dal project. La midada a la nova gestiun publica da las prestaziuns statalas è vegnida terminada definitivamain. Il process ed ils instruments ston dentant vegnir sviluppads vinavant permanentamain er en l'avegnir. Quai duai succeder ord ina vista surordinada e surdepartamentala.

Impressum

Projektleitung GRiforma
sandra.felix@dfg.gr.ch